

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 4g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 231, 233 și 308 alin.(3)
din Codul de procedură penală al Republicii Moldova

CHIȘINĂU

9 februarie 2018

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Aurel BĂIEȘU, *președinte de ședință*,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 12 ianuarie 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 9 februarie 2018 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolelor 231, 233 și 308 alin. (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003, ridicată de avocatul Igor Chiriac, în dosarul nr. 16-1960/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 12 ianuarie 2018 de către judecătorul Svetlana Tizu din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 30 septembrie 2017, A. Cojocari a fost reținut, fiind bănuțit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de articolele 46 și 248 alin. (5) lit. b) și d) din Codul penal, iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 2 octombrie 2017 i-a fost aplicată măsura arestului preventiv, care a fost prelungită succesiv.

4. La 28 noiembrie 2017, la demersul procurorului de caz, judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a dispus prelungirea arestului preventiv cu 30 de zile. Prin decizia din 11 decembrie 2017, Curtea de Apel Chișinău a menținut încheierea judecătorului de instrucție.

5. La 22 decembrie 2017, procurorul a depus la judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, un nou demers prin care a solicitat prelungirea termenului arestării preventive.

6. În cadrul ședinței de judecată din 27 decembrie 2017, avocatul Igor Chiriac a ridicat excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolelor 231, 233 și 308 alin. (3) din Codul de procedură penală.

7. Prin încheierea din aceeași dată, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

(3) Reținerea nu poate depăși 72 de ore.

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

(5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea - în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

9. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M.O., 2013, nr. 248-251, art. 699) sunt următoarele:

Articolul 231

Calcularea termenelor procedurale

„(1) Termenele stabilite de prezentul cod se calculează pe ore, zile, luni și ani.

(2) La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazurile în care legea dispune altfel.

(3) La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

(4) Termenele calculate pe luni sau pe ani expiră la sfârșitul zilei respective a ultimei luni sau la sfârșitul zilei și lunii respective din ultimul an. Dacă această zi cade într-o lună ce nu are zi corespunzătoare, termenul expiră în ultima zi a acestei luni.

(5) Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.”

Articolul 233

Calcularea termenelor în cazul măsurilor preventive

„În calcularea termenelor privind măsurile preventive, ora sau ziua de la care începe și la care se sfârșește termenul intră în durata acestora.”

Articolul 308

Examinarea demersurilor privind aplicarea față de învinuit a arestării preventive, arestării la domiciliu sau prelungirea duratei arestării învinuitului

„[...]”

(3) Demersul de arestare se depune la judecătorul de instrucție cu cel puțin 24 de ore până la expirarea termenului de reținere, iar în cazul minorului – cu cel puțin de 5 ore până la expirarea termenului de reținere. Demersul de prelungire a arestării se depune cu cel puțin 5 zile până la expirarea termenului de arestare. În caz de nerespectare a acestor termene, judecătorul de instrucție, fără a convoca ședința, printr-o încheiere motivată, respinge demersul.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul pretinde că dispozițiile art. 231, 233 și 308 alin. (3) din Codul de procedură penală nu corespund exigențelor de calitate a legii, deoarece acestea generează incertitudini în ceea ce privește calcularea termenului de 5 zile în care demersul de prelungire a arestării preventive se depune la judecătorul de instrucție.

11. Astfel, autorul excepției susține că, în speță, instanța de judecată a acceptat argumentul procurorului precum că art. 233 din Codul de procedură penală este aplicabil la calcularea termenului pentru depunerea demersului de prelungire a arestării prevăzut de art. 308 alin. (3), deși acest termen urma a fi calculat prin prisma prevederilor art. 231 alin. (3) din cod. Or, în opinia autorului, la calcularea acestui termen, nu trebuie să se ia în calcul ziua în care expiră arestul și ziua în care demersul se depune la instanța de judecată.

12. Potrivit autorului excepției, dispozițiile legale criticate contravin prevederilor constituționale cuprinse la art. 23 alin. (2), privind dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, art. 26, referitor la dreptul la apărare, și art. 25, privind libertatea individuală și siguranța persoanei, combinat cu art. 54, care vizează restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului de procedură penală nr. 122-XV din 14 martie 2003, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de avocatul Igor Chiriac, în dosarul nr. 16-1960/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

17. În speță, Curtea constată că autorul sesizării solicită controlul constituționalității prevederilor articolelor 231, 233 și 308 alin. (3) din Codul de procedură penală din perspectiva neclarității modalității de calculare a termenului de 5 zile pentru depunerea demersului de prelungire a arestării preventive.

18. Curtea reține că autorul excepției, invocând încălcarea articolelor 23 alin. (2), 25, 26 și 54 din Constituție, a pretins, în esență, că normele contestate nu corespund exigențelor de calitate a legii.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că articolul 308 alin. (3) din Codul de procedură penală reglementează termenul de depunere de către procuror la judecătorul de instrucție a demersului de arestare și a demersului de prelungire a arestării. Astfel, în cazul demersului de prelungire a arestării, norma prevede că acesta se depune cu cel puțin 5 zile până la expirarea termenului de arestare.

20. Curtea menționează că modul de calculare a termenelor procedurale pe ore, zile, luni și ani, momentul de la care pornește calcularea termenelor și momentul expirării acestora sunt reglementate de articolul 231 din Codul de procedură penală. Potrivit alineatului (3) al acestui articol, **la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.**

21. Totodată, Curtea observă că legiuitorul a prevăzut o modalitate **distinctă de calculare a termenelor în cazul măsurilor preventive.** Astfel, conform articolului 233 din Codul de procedură penală, la calcularea termenelor privind măsurile preventive, ora sau ziua de la care începe și la care se sfârșește termenul intră în durata acestora.

22. În acest context, Curtea menționează că prevederile art. 231 din Codul de procedură penală se referă la termenele procedurale care sunt instituite în considerarea unor drepturi și interese procesuale, reglementarea lor disciplinând activitățile ce se includ în sfera procesului penal, iar dispozițiile art. 233 din același cod vizează termenele substanțiale care garantează respectarea unor drepturi extraprocusuale, precum dreptul la libertatea individuală și siguranța persoanei.

23. Așadar, Curtea relevă că la calcularea termenului de 5 zile prevăzut la articolul 308 alin. (3) din Codul de procedură penală sunt incidente normele prevăzute la articolul 231 din cod, deoarece acest mod de calcul este de natură a garanta exigențele pentru care a fost instituit termenul respectiv, implicit acordarea unui timp suficient necesar pregătirii apărării.

24. Având în vedere cele enunțate *supra*, Curtea nu poate reține alegațiile autorului excepției precum că prevederile contestate nu corespund exigențelor de calitate a legii.

25. În speță, Curtea constată că autorul de fapt pune în discuție o problemă de interpretare și aplicare a legii. Or, verificarea respectării termenului de depunere a demersului de prelungire a arestării preventive, **precum și calcularea acestuia în raport cu modalitățile stabilite de legea procesual-penală țin de competența instanțelor de judecată**, investite prin lege cu atribuții de control judecătoresc.

26. De asemenea, potrivit atribuțiilor care i-au fost conferite prin articolul 135 din Constituție, Curtea Constituțională exercită controlul constituționalității legilor și nu are competența de a elimina, pe calea controlului de constituționalitate, o anumită interpretare izolată a conținutului normativ al textului, întrucât **legislația în vigoare oferă alte remedii procesuale ce au ca scop interpretarea unitară a normelor juridice.** A accepta un punct de vedere contrar ar echivala cu încălcarea

competenței instanțelor judecătorești, iar Curtea și-ar aroga competențe specifice acestora.

27. Ținând cont de cele menționate mai sus, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate nu poate fi admisă pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 231, 233 și 308 alin. (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003, ridicată de avocatul Igor Chiriac, în dosarul nr. 16-1960/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Aurel BĂIEȘU

*Chișinău, 9 februarie 2018
DCC nr. 11
Dosarul 4g/2018*